

EMI
Expertisecentrum
Maatschappelijke
Innovatie
Rotterdam-Zuid

**Mentoren
op Zuid**



Meerjarenplan 2020-2024

Programmateam
Mentoren op Zuid
25-6-2020

Inhoud

Samenvatting	3
1. Inleiding	5
2. Missie, visie en kernwaarden	7
2.1. Missie visie en kernwaarden	
2.2. Doelen	
2.3. Unieke kenmerken	
3. Werkproces Mentoren op Zuid	9
3.1. Basisproces	
3.2. Voorbereidingsproces en rollen	
3.3. Uitvoeringsproces	
3.4. Evaluatieproces	
4. Stand van zaken organisatie en ontwikkelingen	13
5. Ambitie	17
5.1. Kwaliteit	
5.2. Kwantiteit	
5.3. Randvoorwaarden	
5.3.1. Financiële verduurzaming	
5.3.2. Organisatie	
5.3.3. Stages	
5.3.4. Communicatie	
5.3.5. Kennisdeling	
5.3.6. Juridisch	
Bijlagen:	22
I. Preventie- en integriteitsbeleid	
II. Gedragscode	
III. <i>Vertaling werkproces en ambities naar activiteiten in tijd</i>	

Samenvatting

Mentoren op Zuid is een programma van de Stichting Studentmentoren Rotterdam SSR, een alliantie van Hogeschool Rotterdam, Thomas More Hogeschool en Stichting de Verre Bergen.

De basis voor het meerjarenplan is de visie van SSR:

Kansen van Rotterdamse kinderen die opgroeien in een kwetsbare omgeving vergroten door middel van één op één begeleiding.

In dat kader is de doelstelling van Mentoren op Zuid het versterken van het toekomstperspectief van kinderen uit het primair en voortgezet onderwijs op Zuid (en breder in de stad) die in kwetsbare omgevingen opgroeien. Dit toekomstperspectief wordt versterkt door de kinderen regelmatig (wekelijks) tijdens schooltijd extra een-op-een begeleiding te geven door mbo-, wo en hbo-studenten die vooraf worden getraind en tijdens hun mentoractiviteiten worden begeleid door een docent van de eigen opleiding. Studenten vergroten hierdoor hun competenties op het gebied van coaching en begeleiding. Doordat zij werken op Zuid of vergelijkbare omgevingen, leren zij functioneren in een context van superdiversiteit.

In 2014 als pilot gestart in de vorm van een keuzevak met 20 studenten gematcht aan een even grote vmbo-klas is het programma in ruim 5 jaar gegroeid naar ruim 1.200 matches schooljaar 18-19 en betrokkenheid van 21 scholen en 18 opleidingen van 2 onderwijsorganisaties. Cumulatief zijn er over de afgelopen 5 jaar 6.000 mentor – mentee trajecten gerealiseerd. Mentoren op Zuid is hiermee het grootste school-based mentorprogramma in Nederland.

Voor de komende vier jaar is de hoofd ambitie

Wij willen ‘alle’ kinderen in Rotterdam (Zuid) die opgroeien in kwetsbare omgevingen tijdens hun schoolcarrière minimaal 1x een semester één op één begeleiding bieden door een studentmentor die werkt vanuit de (erkende) Mentoren op Zuid methodiek.

Gegeven de omstandigheden per maart 2020 betreft dit, afhankelijk van de actuele situatie in het onderwijsveld, een traditionele 'live' begeleiding op de schoollocatie dan wel een (te ontwikkelen) online variant of combinatie hiervan.

Hierbij zet MoZ in op:

- Het vastleggen van de methodiek aan de hand van een landelijk erkende kwaliteitsnorm.
- Het monitoren en meten van de kwaliteit en effectiviteit van de mentortrajecten om de methodiek, het mentorproces, materialen en middelen (inclusief de mentorapp) continu te verbeteren en verantwoording af te kunnen leggen naar de (onderwijs-) partners en financiers.
- Binnen de bestaande begroting een groei van 1.200 (2019) naar 2.000 koppels in 2024 per jaar, mits de kwaliteit van het programma behouden kan blijven.
- Het verwerven van externe middelen voor de te maken programmakosten, passend bij de geformuleerde ambities die niet gedekt worden vanuit onderwijsmiddelen, waarbij we er naar streven enkele bedrijven aan het programma te verbinden.
- Het programmateam qua formatie en competenties blijven aansluiten op de te behalen doelen en werkzaamheden, gericht aangevuld met stagiaires en afstudeerders en incidenteel externe deskundigheid.
- Met behulp van een gerichte communicatie media- en middelenmix, zorgdragen voor aantrekkelijke informatie, inspiratie en interactie met de verschillende stakeholders gericht op optimale uitvoering van het programma als het creëren van een MoZ community ‘waar je bij wilt horen’.

1. Inleiding

Leerlingen op Zuid hebben behoefte aan extra persoonlijke aandacht tijdens hun schoolcarrière. Vanuit die gedachte is in 2014 op verzoek van het onderwijsveld van Rotterdam-Zuid het programma Mentoren op Zuid (MoZ) vanuit Hogeschool Rotterdam gestart. De meeste kinderen en jongeren op Zuid hebben baat bij extra een-op-een begeleiding op het gebied van talentontwikkeling, schoolcarrière, zelfvertrouwen en loopbaanoriëntatie. Studenten leren binnen MoZ hoe het is om iemand in de praktijk te coachen en ervaren de superdiversiteit binnen de dynamische en grootstedelijke context van Rotterdam-Zuid. Zo ontwikkelen zij zich tot kritische professionals.

Als pilot gestart in de vorm van een keuzevak met 20 studenten gematcht aan een even grote vmbo-klas is het programma in ruim 5 jaar gegroeid naar ruim 1.200 matches afgelopen schooljaar en betrokkenheid van 21 scholen en 18 opleidingen van 2 onderwijsorganisaties. Cumulatief zijn er over de afgelopen 5 jaar 6.000 mentor – mentee trajecten gerealiseerd. Mentoren op Zuid is hiermee het grootste school-based mentorprogramma in Nederland.

Om de uitvoering en ontwikkeling organisatorisch en financieel mogelijk te maken is vanuit een alliantie aan betrokkenen in 2015 een stichting opgericht- “Stichting Studentmentoren Rotterdam”. Hierin zijn vertegenwoordigd: namens het scholenveld de voorzitter Onderwijstafel, NPRZ, Hogeschool Rotterdam, Stichting de Verre Bergen, aangevuld sinds 2017 met Thomas More Hogeschool (pabo).

Voor de ontwikkeling, organisatie, begeleiding en monitoring van het MoZ programma wordt door de stichting een programmateam met programmamanager ingezet dat organisatorisch is ondergebracht bij Hogeschool Rotterdam afdeling Expertisecentrum Maatschappelijke Innovatie.

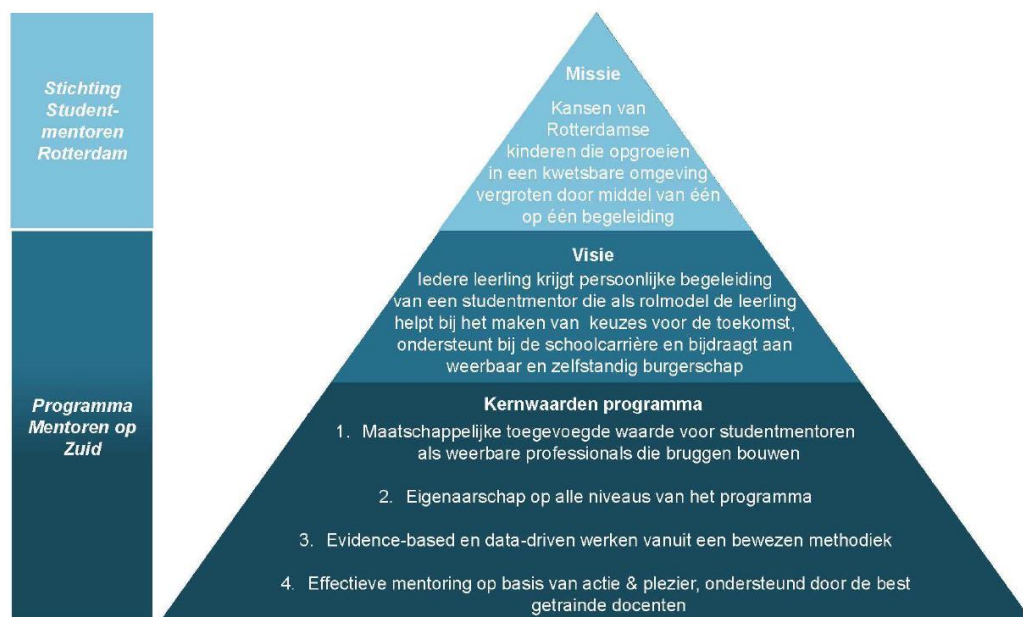
Richtinggevend voor de uitvoer, verantwoording ontwikkeling van het programma MoZ is, als vervolg op het eerste sturingsplan (2014-2019), dit voorliggende meerjarenplan opgesteld voor 2020 -2024. Samen met dit meerjarenplan zal een jaarwerkplan, een nog te ontwikkelen communicatieplan en onderzoeksplan de komende jaren richting geven aan de activiteiten en ontwikkeling van Mentoren op Zuid. Over de ontwikkeling en uitvoer wordt door het programmateam driemaal per jaar verantwoording afgelegd aan het bestuur SSR en zal de stichting middels de jaarrekening publiekelijk verantwoording afleggen.

In dit meerjarenplan wordt vanuit de missie, visie en doelstelling en het kernproces (§2 en §3) voortbouwend op de huidige stand van zaken (§ 4) de ambitie beschreven (§5), die vervolgens is uitgewerkt in activiteiten in tijd (§6).

2. Missie, visie, kernwaarden en doelstelling

2.1 Missie, visie en kernwaarden

De missie, visie en kernwaarden zijn door het bestuur medio 2019 herijkt en uitgangspunt voor het meerjarenbeleid. In de kern zijn missie, visie en kernwaarden een voortzetting zoals deze vanaf de start onderlegger zijn geweest voor het programma. De missie is hierbij onveranderd gebleven, het programma is primair gericht op Rotterdamse kinderen die opgroeien in een kwetsbare omgeving. In de visie is de toegevoegde waarde van het programma voor zelfstandig burgerschap toegevoegd en in de kernwaarden zijn nieuwe accenten gelegd.



2.2 Doelstelling programma

De doelstelling van Mentoren op Zuid is het versterken van het toekomstperspectief van kinderen uit het primair en voortgezet onderwijs op Zuid (en breder in de stad) die in kwetsbare omgevingen opgroeien. Dit toekomstperspectief wordt versterkt door de kinderen regelmatig (wekelijks) tijdens schooltijd extra een-op-een begeleiding te geven door mbo- en hbo-studenten die vooraf worden getraind en tijdens hun mentoractiviteiten worden begeleid door een docent van de eigen opleiding. Studenten vergroten hierdoor hun competenties op het gebied van coaching en begeleiding. Doordat zij werken op Zuid of vergelijkbare omgevingen, leren zij functioneren in een context van superdiversiteit.

2.3 Subdoelstellingen kwalitatief

- Kinderen op Zuid krijgen extra hulp bij schoolwerk, leren leren, welzijn, sociale vaardigheden en loopbaankeuze zodat zij hun toekomstperspectief en schoolresultaten verbeteren; het draagt bij aan zelfstandig burgerschap en gelijke kansen;
- Kinderen op Zuid ervaren een rolmodel, een mbo- of hbo-student, waardoor hun inzicht in middelbaar en hoger onderwijs en hun netwerk wordt vergroot;
- Op schoolniveau draagt het programma bij aan een leergemeenschap; studenten leren van de professionals op school en vice versa, docenten van mbo en hbo leren van de professionals op school en vice versa. Door die interactie ontstaat ook innovatie;

- Scholen op Zuid kunnen hierdoor aan studenten laten zien wat de uitdaging is van het werken op Zuid of in andere kwetsbare omgevingen;
- Kennis over mentoring en coaching door studenten wordt via het programma opgebouwd en overgedragen aan andere middelbaar en hoger onderwijsinstellingen in Rotterdam en omgeving.

2.4 Unieke kwaliteitskenmerken van Mentoren op Zuid

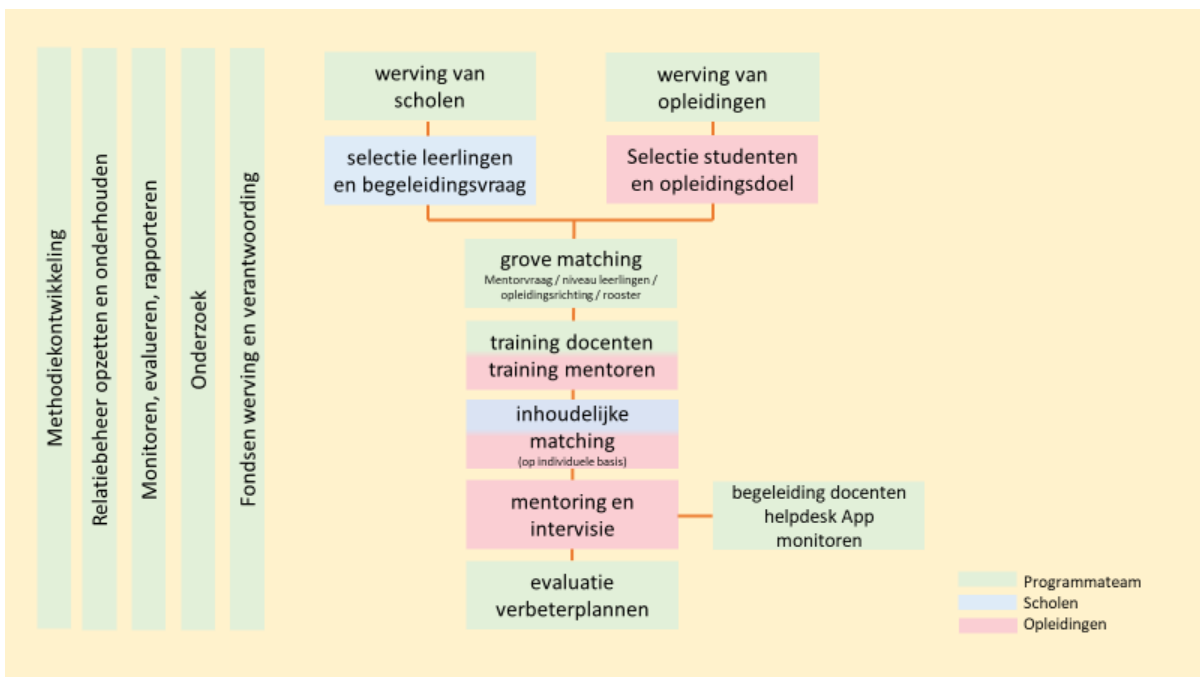
- school-based mentoring, onder schooltijd, minimaal 1 semester (20 uur);
- 3 niveaus van matching klas-op-klas; cross age; (en inhoudelijk:) vraag van een leerling en de expertise studenten;
- positieve methodische een-op-een interventie voor *elke leerling* in de klas;
- mentoring is opgenomen in het curriculum van de school en van de hbo/mbo-opleiding;
- docent van de schoolklas is aanwezig bij de mentorbijeenkomsten;
- docent van de opleiding is getraind en aanwezig bij de mentorbijeenkomsten;
- docent van de opleiding is partner van de school op Zuid;
- studenten krijgen vooraf een training en wekelijks aansluitend op de mentoring intervisie van hun docent;
- het mentorproces wordt gefaciliteerd voor en door student en docent in een App;
- 'giving-back' principe en maatschappelijke betrokkenheid.

3. Werkproces MoZ

3.1 Basisproces

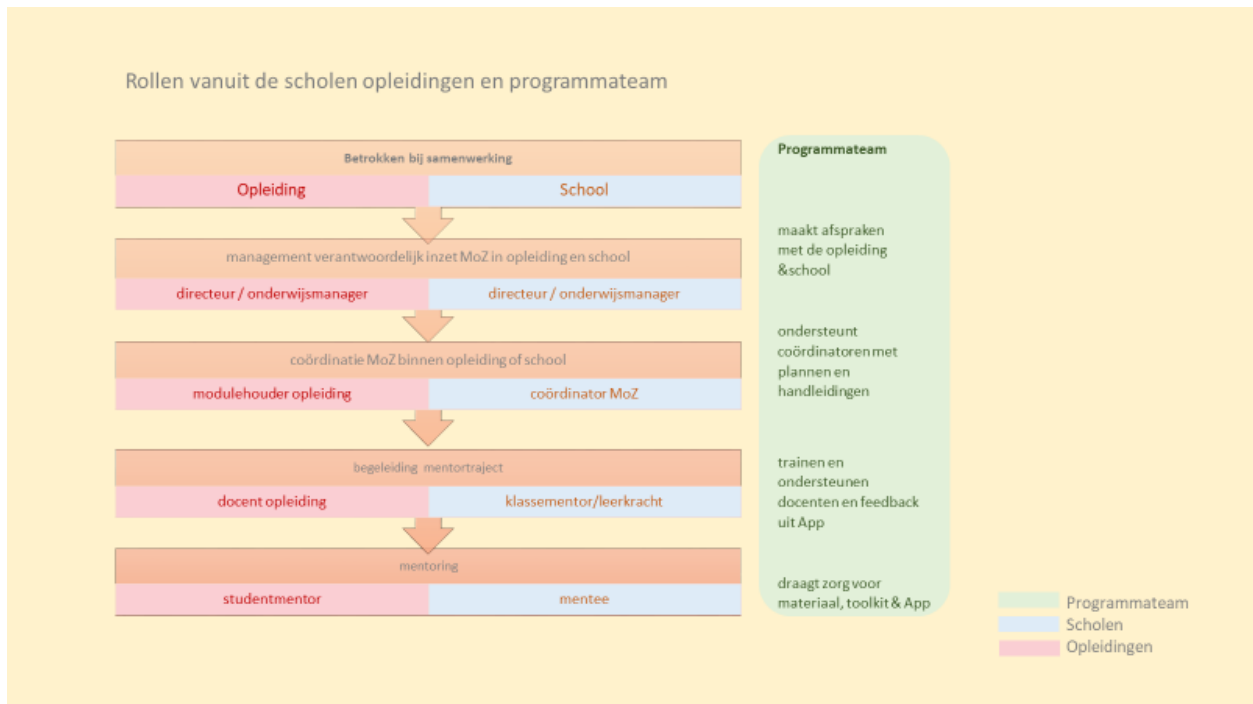
Het basisproces van Mentoren op Zuid is gericht op het komen tot een zo goed mogelijke match tussen de behoefte van een school aan doelgerichte extra begeleiding van een klas leerlingen en de mogelijkheden van een groep studenten.

Het programmteam van MoZ verzorgt werving, voorlichting en uitvraag bij de scholen en opleidingen, maakt afspraken met hen met betrekking tot randvoorwaarden voor deelname (legt dit vast in een samenwerkingsovereenkomst) en zorgt voor een geschikte match tussen school en opleiding om vervolgens met betrokkenen zelf tot organisatorische en inhoudelijke afstemming te komen.



3.2. Voorbereidingsproces

Bij het voorbereidings- en uitvoeringsproces zijn diverse actoren betrokken aan de kant van de opleiding en de school en heeft het programmabureau een ondersteunende rol.



Zowel school als opleiding bereiden de mentortrajecten voor in doelen en middelen met ondersteuning van het programmabureau. Zo worden er onder regie van het programmabureau per opleiding aanpassingen gemaakt voor een studiehandleiding, training studenten, items in de App etc. Er is een standaardtraining voor docenten die iedere onderwijsperiode aangeboden wordt (op 1, 2, en 3) en als een grote opleiding in één keer start is er een aangepaste training voor docenten

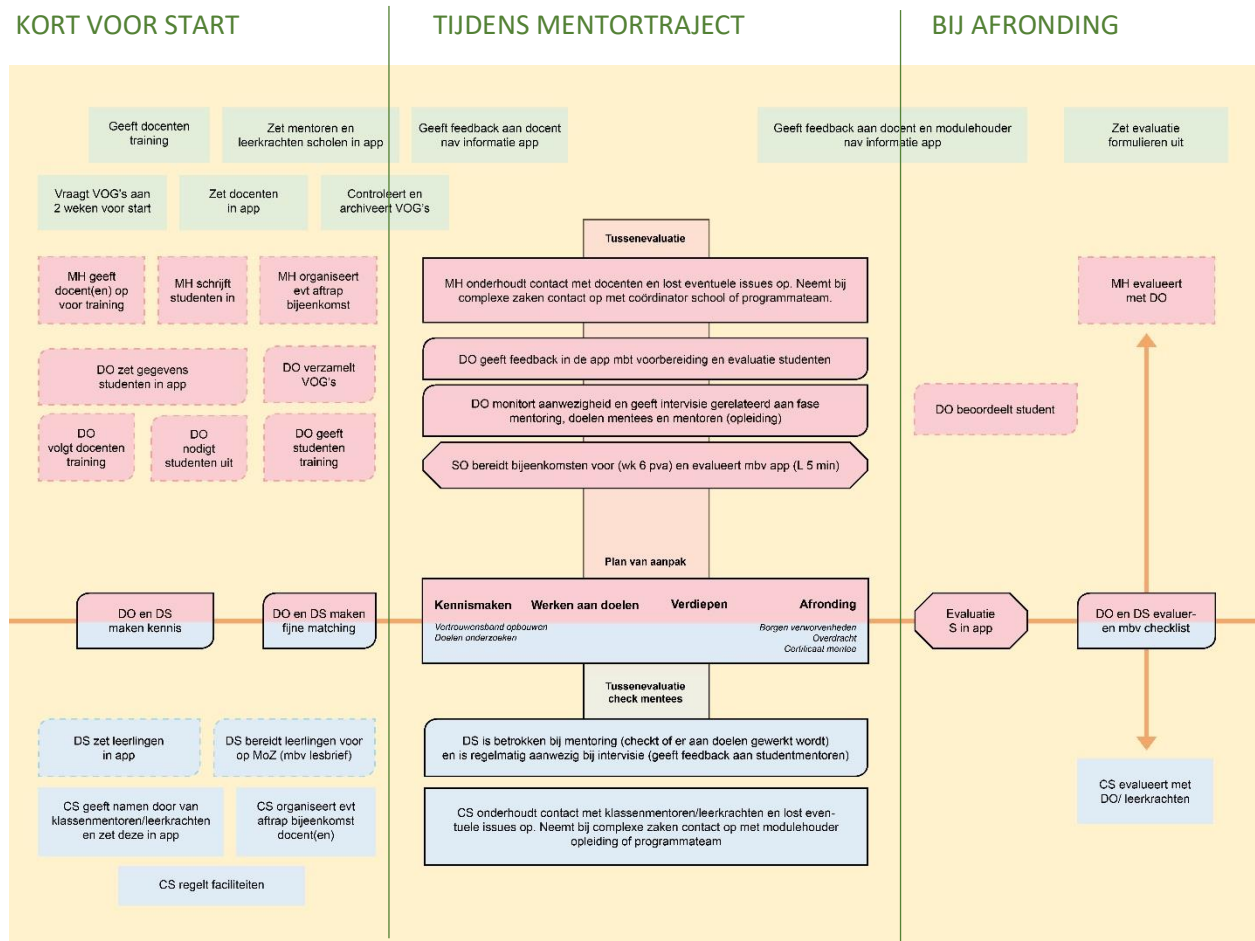
Hiernaast worden ook algemene afspraken en planningen opgesteld met betrekking tot logistiek, begeleiding, rapportages en evaluaties.

"Mentoring is maatwerk en dat levert heel veel op: Individuele voortgang bij de leerlingen en een leerproces dat ik elke student gun."

3.3 Uitvoeringsproces

Kern van MoZ is het gedurende een semester uitvoeren van doelgerichte een-op-een begeleiding van studentmentor en mentee, waardoor zowel de mentee als de student zich kunnen ontwikkelen.

Voorafgaand, tijdens en kort na afloop van een **mentortraject** vraagt dat professionele doelgerichte samenwerkende inzet van diverse actoren/ rollen aan de kant van school, opleiding en programmateam om zo voor elk traject tot een kwalitatief en effectief resultaat te komen.

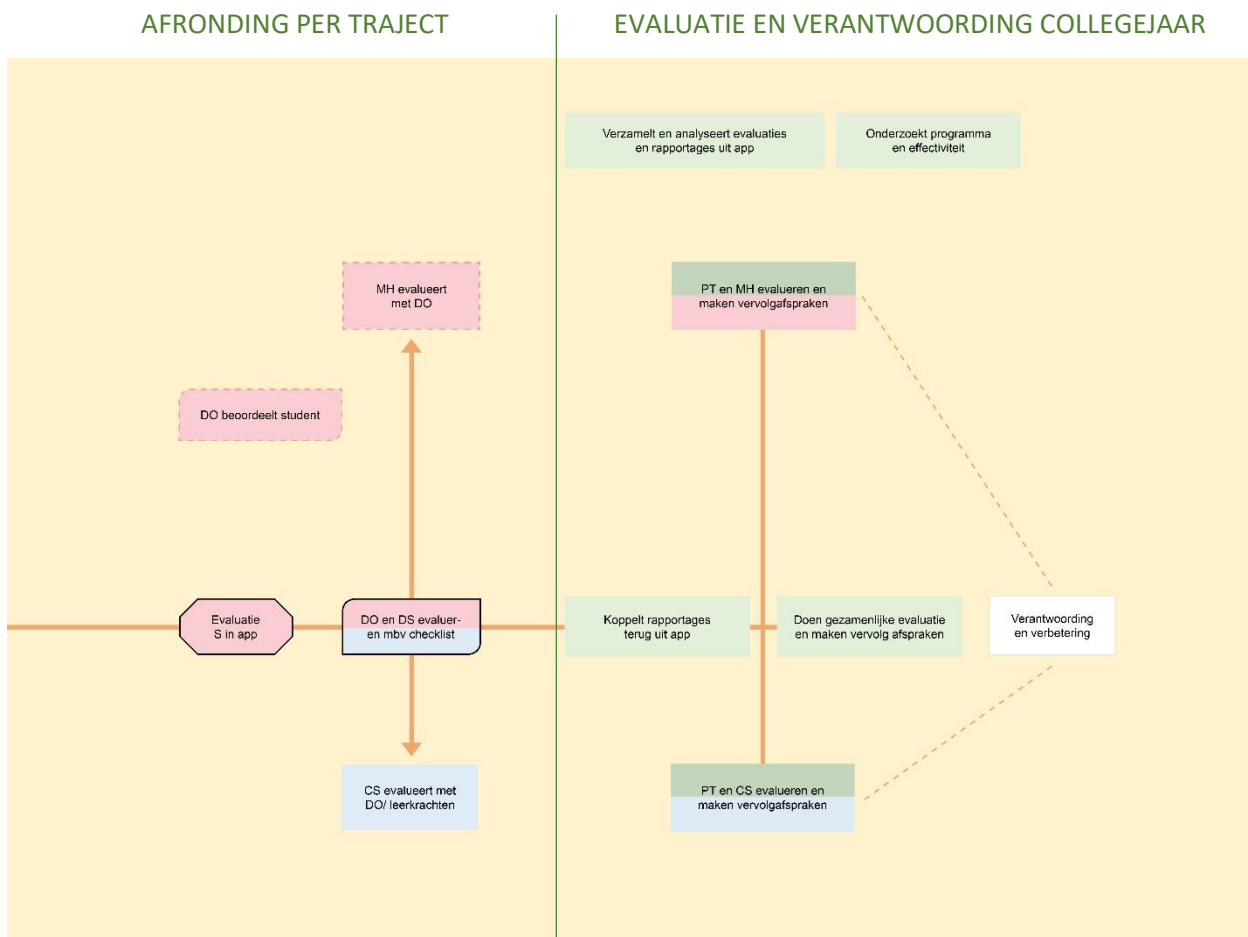


PT	Programmteam
MO	Management opleiding
MH	Modulehouder opleiding
DO	Docenten opleiding
S	Student
DS	Klassenmentor/leerkracht school
CS	Coördinator MoZ school
MS	Management school

3.4 Evaluatieproces

Tijdens en na afloop van elk mentortraject wordt op verschillende niveaus geëvalueerd, met als doel monitoring, bijsturing, terugkoppeling naar scholen en opleidingen, gericht op verbetering van de aanpak van het programma en verantwoording naar opdrachtgevers en subsidiegevers. Het betreft bijvoorbeeld evaluaties van: studentmentor <-> mentee, studentmentoren <-> docent van de opleiding, klassenmentor/leerkracht school <-> klas mentees, klassenmentor/leerkracht <-> docent van de opleiding, klassenmentor/leerkracht <-> MoZ coördinator van de school, docent opleiding <-> de modulehouder van de opleiding. Het programmateam <-> de modulehouder en MoZ coördinator van de school.

De evaluaties uit de App en de formele mondelinge evaluaties worden (al dan niet samengevat) verzameld en verwerkt door het programmateam dat zorgdraagt voor terugkoppeling naar stakeholders, overall-evaluaties, -rapportages en verantwoordingen.



4. Stand van zaken organisatie, uitvoering en ontwikkelingen eind 2019

4.1 Organisatie

Het meerjarenplan bouwt voort op het eerste meerjarenplan en de praktijk van de afgelopen 5 jaar. Vandaar voorafgaand aan de ambities 20-24 eerst een samenvattende terugblik qua organisatie en resultaten.

Mentoren op Zuid heeft een stabiel bezet en betrokken bestuur Stichting Studentmentoren Rotterdam, met een vertegenwoordiger van de scholen die mentoren ontvangen, twee CvB-leden van hoger onderwijsinstellingen die studentmentoren inzetten, de directeur van de afdeling waar het programmateam is ondergebracht en twee vertegenwoordigers van een maatschappelijke financieringsinstelling.

De uitvoering van het programma is belegd bij een klein programmateam dat organisatorisch is ondergebracht bij Hogeschool Rotterdam afdeling Expertisecentrum Maatschappelijke Innovatie (EMI), waar ook het secretariaat van de stichting gevoerd wordt.

Het als programma kunnen opereren vanuit EMI kent vele voordelen voor MoZ, de stichting (SSR), Hogeschool Rotterdam en de MoZ partners, zoals:

- EMI is onderdeel van Hogeschool Rotterdam (HR) en hierdoor heeft MoZ een natuurlijke relatie met de grootste hbo-instelling van de stad Rotterdam en de mogelijkheid om MoZ als eigen keuzevak aan te bieden. Ook zijn er korte lijnen met de opleidingen die hofleverancier zijn van de MoZ studentmentoren.
- MoZ biedt HR op zeer toegankelijke wijze voor een groot aantal van haar studenten per jaar een kans op grootstedelijk contextrijk onderwijs.
- EMI is nauw verbonden met NPRZ en de onderwijspartners op Zuid en biedt hiermee een netwerkstructuur waar MoZ gebruik van kan maken en ook weer aan bij kan dragen.
- EMI is een op innovatie gerichte programmaorganisatie, waardoor MoZ in een dagelijkse biotoop opereert die verbetering en vernieuwing als dna heeft. MoZ weet zich gestimuleerd en geïnspireerd om continu te verbeteren waarmee de kwaliteit en effectiviteit van het programma ondersteund worden.
- Het programmateam is klein en hiermee deels ook kwetsbaar. EMI heeft menskracht en veerkracht om calamiteiten mee op te vangen en zorgt hiermee voor borging van continuïteit van het programma.
- Het programma team is klein en heeft niet zelf alle randvoorwaardelijke expertise in huis. De begroting laat niet toe alle benodigde professionele (digitale) professionals, processen en systemen zelfstandig te bekostigen. Door de inbedding bij HR/EMI kan het programma profiteren van een robuuste infrastructuur op gebied van HRM, juridische zaken, communicatie deskundigheid en -kanalen, ict & administratieve, financiële systemen en accountancy etc. en ook een beroep doen op de kennisinfrastructuur van de hogeschool waaronder lectoraten. Dit is zeer kostenefficiënt voor de SSR en zorgt voor kwaliteit en zekerheid.
- MoZ SSR heeft zich ontwikkeld tot een succesvol programma dat als een pareltje van de hogeschool beschouwd kan worden en zo positief bijdraagt aan de profilering van EMI en HR.

In de financiering van het programma (van de niet door het onderwijs bekostigde middelen) is de eerste 5 jaar door Stichting de Verre Bergen voorzien. Vanaf 2020 zijn hiervoor door de stichting en het programmateam andere bronnen verworven, met als hoofdfinancier gemeente Rotterdam en meerjarige bijdragen van Rabobank Rotterdam, Laurensfonds en Van Leeuwen Van Lignac Stichting. Aanvullend hieraan wordt er van 2018 t/m 2021 via ECHO een subsidie ontvangen vanuit de OCW-maatregel Students4Students, waardoor ervaren studentmentoren betaald ingezet worden als extra begeleider bij mentorgroepen, met als doel bevorderen van diversiteit en talentontwikkeling. Hiernaast hebben de samenwerkende hoger onderwijsinstellingen en gemeente Rotterdam (die het Rotterdamse samenwerkingsverband 'CityDeal Rotterdam' vormen) een subsidieaanvraag gedaan die

ten goede komt aan het breder in de stad inzetten van Mentoren op Zuid (zowel geografisch als uitbreiding van deelnemende onderwijsinstellingen).

4.2 Resultaten

4.2.1. Kwaliteit:

Kwaliteit is een belangrijke pijler van het programma. De methodiek is gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en wordt op basis van evaluaties, praktijkervaringen en nieuwe kennis steeds verbeterd. De uitvoering wordt ondersteund door het aanreiken van beproefde middelen voor docenten, studentmentoren en -medewerkers en de ontvangende scholen, die handvatten bieden om de (begeleiding van de) mentoring inhoudelijk conform de kern van de methodiek in te zetten en de beoogde doelen (voor mentee én mentor) te behalen.

Het programma beschikt eind 2019 in dat kader over:

- Een methodiek beschrijving
- Handleidingen voor docenten, studenten (op maat per opleiding) klassenmentoren (leerkrachten) en voor intervisiebijeenkomsten
- Een introductieles om leerlingen voor te bereiden op de start van het mentortraject.
- Trainingen voor docenten en studenten
- Een toolkit met activiteiten per doelgroep en doelstelling
- Een 'toolkit' met intervisie-ideeën voor de docenten
- Een 'App' als ondersteuning van de logistiek, het inhoudelijke begeleidingsproces en data voor monitoring en evaluatie
- Studentmedewerkers voor een deel van de groepen (voor ondersteuning in de klas en als doorgroeimogelijkheid voor ervaren studentmentoren)
- Een afgerond onderzoek door een extern bureau waar weliswaar op basis van de gebruikte manier van onderzoek geen effecten van MoZ gemeten konden worden, maar wel diverse positieve bevindingen zijn gedaan over het programma
- Start met eigen kwalitatief onderzoek (op basis van de App)

4.2.2. Kwantiteit:

Na de start in pilotvorm met één keuzevak van Hogeschool Rotterdam (HR) en één vo-klas op één school is het programma in vijf jaar tijd gegroeid tot 1.200 koppels in 2019 en cumulatief 5.000 koppels door de jaren heen. Met als hoofdactoren 21 scholen, een structureel keuzevak en 18 opleidingen van diverse studierichtingen van HR, twee paboklassen van Thomas More Hogeschool en commitment van ROC Albeda en het bestuur SSR voor een pilot met mbo mentoren in 2020.

4.2.3. Verduurzaming

- Er is financiële dekking vanuit verschillende bronnen verworven, waarvan een deel voor meerdere jaren. Het zal continu planmatig aandacht vragen om bestaande bronnen duurzaam te betrekken als partner en nieuwe te werven.
- Er zijn meerjarige samenwerkingsovereenkomsten met de opleidingen en het merendeel van de deelnemende scholen afgesloten. Ook zijn er enkele duurzame relaties tussen bepaalde scholen en opleidingen tot stand gekomen opdat er meer regie bij opleiding en scholen komt te liggen. Nog niet bij alle scholen is MoZ ook verankerd in het schoolplan. Het realiseren van de meer decentrale regie vraagt nieuwe werkwijzen van het programmateam en betrokken onderwijs waarbij de eerste ervaringen laten zien dat het langere tijd nodig zal hebben om het doel met behoud van kwaliteit te realiseren. Hiernaast zijn er maatwerkoplossingen voor opleidingen en scholen ontworpen met behoud van de kernmethodiek – waarbij uit evaluatie blijkt dat uitwisseling van die ervaringen tussen opleidingen nog een kans is.

- Er wordt onderzoek gedaan naar een mogelijke doorontwikkeling van de mentoring onder de werktitel 'MoZ+'.

4.2.4. Ondersteunend

- Communicatie ter informatie en inspiratie van verschillende doelgroepen, vanuit een middelen- en mediamix, diverse incidentele en structurele uitingen met half 2019 website als laatste wapenfeit.
- Kennisdeling. De afgelopen jaren is kennis gedeeld met diverse partijen in Rotterdam en daarbuiten (met andere steden en collega-hogescholen in Nederland en België). MoZ heeft het initiatief genomen om alle mentorprogramma's gericht op jeugd samen te brengen. Deze wisselen als netwerk Rotterdam Mentorstad periodiek kennis en ervaring uit. MoZ is aangesloten bij The European Center for Evidence-Based Mentoring. Ook zijn er diverse studiereizen gemaakt om kennis op te doen.

5. Ambitie voor 2020 – 2024

De missie en visie zijn uitgangspunt voor de ambitie voor de komende jaren. Aangezien deze in grote lijn gelijk zijn gebleven, wordt voortgegaan op de eerder ingeslagen weg. De missie ‘kansen van kinderen die in kwetsbare omgevingen opgroeien vergroten door een-op-een begeleiding’ is wat het programma MoZ beoogt. Echter nog niet alle kinderen in Rotterdam (Zuid) worden bereikt.

Wij willen *alle* kinderen in Rotterdam (Zuid) die opgroeien in kwetsbare omgevingen tijdens hun schoolcarrière minimaal 1x een semester een-op-een begeleiding bieden door een studentmentor die werkt vanuit de (erkende) Mentoren op Zuid methodiek.

5.1 Kwaliteit

De methodiek is gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en hiermee kwalitatief onderbouwd. De doelen van mentoring kunnen alleen behaald worden als er volgens de kwaliteitsvoorwaarden gewerkt wordt (zie 2.4 unieke kwaliteitskenmerken MoZ). Om de kwaliteit te behouden, bewaken en verder te ontwikkelen is investeren in kwaliteitszorg een blijvende ambitie. Het investeren op de kwaliteit en effectiviteit van de inhoud van de mentoring zal plaatsvinden door:

- De kwaliteit van de MoZ methodiek aan de hand van een objectieve landelijk erkende kwaliteitsnorm vast te gaan leggen, door het gaan verwerven van een methodiekkeurmerk van het Nederlands Jeugdinstituut.

MoZ waarborgt in ieder geval de kwaliteit door

- Het professionaliseren van de ondersteuning aan docenten en het ontwikkelen en aanreiken van tools en/of gegevens om de effectiviteit van mentoring te verbeteren, waaronder:
 - Actualisering en doorontwikkeling van materialen en middelen voor de methodiek, de trainingen voor docenten en studenten en ontsluiten van instructies (voor bijvoorbeeld de App/ het mentorproces)
 - doorontwikkeling van de App zodat het proces steeds optimaler ondersteund wordt en relevante data gegenereerd kunnen worden. Ambities hierbij zijn in ieder geval: - data kunnen visualiseren tbv informatievoorziening aan onze partners, - standaardisering van data-analyses ontwikkelen t.b.v. kennis verkrijgen over de verschillen tussen de mentortrajecten en - inzicht te krijgen in het gebruik en de effectiviteit van het digitale materiaal dat studenten en leerlingen wordt aangereikt.
- Het verbeteren van de monitoring en het kwaliteitszorgbeleid en -instrumentarium van het programma,
 - door de data uit de App in grotere mate en effectiever te gaan gebruiken, waaronder het intensiveren van de terugkoppeling van gegevens en rapportages uit de app aan scholen en opleidingen en het komen tot evaluaties, analyses en verbeterplannen op verschillende aggregatieniveaus
 - door het aanvullend aan en in samenhang met eerder onderzoek en de analyses n.a.v. data uit de app, met betrokkenheid van lectoren van Kenniscentra, hbo en wo, ontwikkelen van een samenhangend pakket aan onderzoek.
 - met als specifieke aandachtspunten:
 - dat ten behoeve van inhoudelijke verbetermogelijkheden en methodiek-verantwoording het meten van effecten van de mentoring op mentees en mentoren een van de hoofddoelen is;
 - dat scholen en opleidingen eigen doelen hebben die zij voor leerlingen/studenten willen bereiken, Bij het ontwikkelen van een kwaliteitssysteem/onderzoek voor de algehele doelen van het programma, moeten die specifieke doelen, uitvoering, meting en verbetering ook herkenbaar in elkaars verlengde liggen.

- dat het vastleggen van doelen en afspraken met scholen en opleidingen, ook de eventuele expliciet onderbouwde uitzonderingen, noodzakelijk zijn om gericht te kunnen monitoren en evalueren.

Het (indien financieel realiseerbaar) blijven inzetten van studentmedewerkers waardoor de begeleiding van de groepen versterkt wordt met ervaren extra begeleidingskracht en de studenten zich professioneel verder ontwikkelen.

- **Optie tot doorontwikkeling**

Doorontwikkeling MoZ +. Onderzoek naar de behoeften (van scholen, mentees en mentoren) en mogelijkheden voor een traject waarbij het mentortraject verlengd wordt voor koppels die aangeven dat zij door willen gaan. Vanuit diverse onderzoeken blijkt dat mentoring aan effectiviteit toeneemt (kwaliteit) naarmate een traject langer duurt (bij voorkeur een jaar). Aangezien MoZ regulier een half jaar duurt zou voortzetting bij kunnen dragen aan verhogen van de effectiviteit en dus kwaliteit. De verkenning zou om te beginnen tot een pilot en hier op volgend tot een aanvullend programma kunnen leiden, indien er vanuit de behoefte als basis, een inhoudelijk, organisatorisch en financieel verantwoord businessplan ontwikkeld kan worden. *Deze mogelijke kwaliteitsslag draagt ook bij aan de kwantitatieve ambities.*

5.2 Kwantiteit

MoZ groeit van 1.200 (2019) naar 2.000 koppels per jaar in 2024. Dit door het behouden en verhogen van het aantal mentortrajecten, in relatie tot de behoefte en capaciteit bij scholen en opleidingen met de primaire focus op behoud van kwaliteit en zonder toename van de basisprogrammabureaunkosten. MoZ zal hiertoe inzetten op:

- Verdieping van bestaande relaties, door mentortrajecten binnen scholen en of opleidingen uit te breiden.
- Verbreding van het aantal deelnemende opleidingen van 18 naar 25, onder andere door de inzet van het MoZ programma door minimaal drie andere hoger onderwijsinstellingen en/of mbo's
- Verbreding van deelnemende scholen van 21 naar 30.
In relatie tot het uitbreiden van de pabo-opleidingen en de mbo-opleiding Onderwijsassistent, hierbij extra aandacht voor participatie van het primair onderwijs.
- Verbreding geografisch in andere kwetsbare gebieden van Rotterdam ook buiten Zuid.

5.3 Randvoorwaarden en ondersteunende processen

5.3.1. Financiële verduurzaming

Om te kunnen voortbestaan en de ambitie te realiseren zijn financiële middelen noodzakelijk. Het onderwijs kan 'de direct met de uitvoering van het onderwijs verbonden kosten' dragen, daarvoor worden zij ook primair bekostigd. De overige programmakosten, zie hiervoor ook processchema voorbereiding, uitvoering en evaluatie en verantwoording (zie § 3), moeten dus uit andere bronnen worden verworven.

Naar aanleiding van voorgaande is de ambitie: op basis van financiële en inhoudelijke bijdragen van in- en externe partners zorgen dat het programma duurzaam kan blijven bestaan, kan groeien en zich kwalitatief verder kan ontwikkelen.

- Financieel – doorlopend (dakpansgewijs) verwerven van externe middelen voor de te maken programmakosten passend bij de geformuleerde ambities (en voorziene meerjarenbegroting hiervoor) die niet gedekt worden vanuit onderwijsmiddelen.
- Naast overheid en fondsen willen we in 2024 ook minimaal twee bedrijven aan ons verbonden hebben.
- Jaarlijks verantwoorden we naar en onderhouden relaties met de financiers, die afhankelijk van hun eigen behoefte in samenwerking met het programma mede eigenaarschap ervaren en invullen.

Ten behoeve van het borgen van het voortbestaan van MoZ zal door de werkgroep verduurzaming een separaat fondswervings- en verantwoordingsplan inclusief mogelijke sponsormodellen opgesteld worden.

5.3.2 Organisatie

De samenstelling van het programmateam is tot nu toe qua omvang en deskundigheid afgestemd op het werken met één financier, het verzorgen van de infrastructuur, middelen, materialen en ondersteuning van scholen en opleidingen gericht op realisatie van 1.350 koppels. Het structureel verwerven van middelen, de beoogde groei, de ambitie om meerdere onderwijsorganisaties te betrekken bij de uitvoer van MoZ vraagt om organisatorische overwegingen.

Tot nu toe legt het programmateam steeds opnieuw de puzzel met betrekking tot wensen en mogelijkheden van de opleidingen en scholen. Het realiseren van duurzame relaties tussen opleidingen en scholen die al langer meedoen zou die werkdruk kunnen doen afnemen. Dit vraagt bereidheid van enkele scholen en opleidingen om deze rol op zich te nemen. Het programma als geheel is sowieso (deels) afhankelijk van de betrokkenheid en rolinvulling van de onderwijspartners voor het realiseren van de programma ambities.

- De samenstelling qua omvang, deskundigheid, taakverdeling en werkwijze van het programmateam in relatie tot schaalgrootte, verschuivingen van rollen en toename van actoren zal zich komende tijd opnieuw uit moeten vinden. Dit zal een terugkerend punt van aandacht zijn van het programmateam in relatie tot de jaarplannen die afgeleid van het meerjarenplan gemaakt worden.
 - Specialisme gericht op fondsenwerving wordt (voorlopig) ingekocht.
 - In aansluiting op de toename aan deelnemende onderwijsinstellingen wordt in 2020 een model ontworpen waarin de uitvoerende en coördinerende activiteiten van meerdere betrokken onderwijsinstellingen formeel en functioneel verbonden worden met het centrale programmateam en verantwoordelijkheden zijn belegd.
 - Realiseren van eigenaarschap bij minimaal twee opleidingen die structureel participeren in het programma en bijbehorende scholen, door naar vaste combinaties te streven als dit past bij hun eigen beleid en kwaliteit en methodiek geborgd wordt.
 - Versterking van de draagkracht van het team en toevoegen van benodigde specialisme kan ook gerealiseerd worden door gerichte inzet van stagiaires.

5.3.3 Stages

Om meerdere redenen is het inzetten van stagiaires van toegevoegde waarde voor het programma en de stad. Jongeren in opleiding hebben het nodig om praktijkervaring op te doen om zich te kunnen ontwikkelen tot startende professionals. Voor het MoZ programma, dat wil bijdragen aan de talentontwikkeling van jongeren, is het bieden van stageplaatsen een activiteit die daar aan bij kan dragen. Hierbij wordt ingezet op gerichte inzet van stagemogelijkheden die per collegejaar passen bij de actuele (onderzoeks-)vraagstukken en/of werkzaamheden en de draagkracht met betrekking tot benodigde begeleiding. Een mix van disciplines (pedagogisch, administratief, communicatie, bedrijfsmatig, ict, ..) opleidingsniveau (wetenschappelijk, hbo en mbo) en gerichtheid (onderzoek, meewerkstages) zijn hierbij uitgangspunt.

- Het MoZ programmateam zal jaarlijks minimaal 5 (afstudeer-) stageplaatsen bieden aan een mix van mbo, hbo en wo studenten.

5.3.4. Communicatie

Communicatie biedt ons de mogelijkheid om (potentiële) betrokkenen te informeren, inspireren en soms te instrueren over MoZ en haar potentie, werkwijze ambitie en resultaten. Om te komen tot het strategisch inzetten van een passende middelenmix voor de verschillende ambities, doelen en doelgroepen en het ontwikkelen van een MoZ community wordt een nieuw communicatieplan opgesteld. Tot die tijd wordt gewerkt vanuit het eerder opgestelde communicatieplan.

5.3.5. Kennisdeling.

Vanuit het MoZ verduurzamingstraject (Soppe 2019) is de aanbeveling gedaan de bundeling van kennis en ervaring over MoZ/mentoring van het (kleine en hiermee kwetsbare) programmateam te borgen door het dissemineren hiervan naar de betrokken scholen en opleidingen. Waarvoor te denken valt aan incidentele kennisdelingsbijeenkomsten voor alle betrokkenen en/of uitwisseling van kennis, ervaring en delen best-practices met (combinaties van) betrokkenen met een specifieke rol (modulehouders/docenten/directies/coördinatoren e.d.).

Hiernaast is een van de blijvende ambities van de stichting kennisdeling binnen en buiten Rotterdam. Aangezien het programma merendeels uit publieke (onderwijs-)middelen gefinancierd wordt ligt het voor de hand om kennis en ervaring van MoZ vrijelijk met andere publieke instellingen te delen. Over het gebruik van MoZ materialen en middelen zullen per situatie, en met consent van het bestuur, afspraken gemaakt kunnen worden met partijen.

Op Europees niveau is MoZ onderdeel van het European Center for Evidence Based Mentoring. Een netwerkorganisatie waarbinnen 24 Europese mentoringprogramma's d.m.v. workshops, congressen en persoonlijke gesprekken kennis en ervaring delen.

- Het Programmateam organiseert jaarlijks een kennisdelingsbijeenkomst over Mentoring primair gericht op alle deelnemende opleidingen en scholen (waarbij externe stakeholders uitgenodigd worden)
- Het programmateam voorziet in kennisuitwisseling door modulehouders van opleidingen, door hiervoor een online platform te realiseren.
- Een van de programmateamleden participeert actief in het internationale netwerk en zorgt voor kennisdeling binnen het PT en de MoZ community.

5.4. Algemene voorzieningen

niet direct met methodiek verbonden

5.4.1 Juridisch

Ter uitvoering van het programma Mentoren op Zuid is Stichting Studentmentoren Rotterdam (SSR) een samenwerkingsconvenant aangegaan met hogescholen, middelbaar beroepsonderwijs, primair onderwijs en voortgezet onderwijs scholen in Rotterdam Zuid.

Om te voldoen aan de privacy wetgeving is kritisch gekeken naar de wijze waarop wordt omgegaan met persoonsgegevens van leerlingen en studenten. Bij de begeleiding worden persoonsgegevens van leerlingen verwerkt; die gegevens komen via een webapplicatie terecht op een speciaal daarvoor gebruikte beveiligde server bij Hogeschool Rotterdam. Met de licentiehouder van de webapplicatie, We Are You B.V. (voorheen: Mangrove B.V.), heeft SSR een zogeheten bewerkers-overeenkomst gesloten. In die overeenkomst is voor zover hier van belang afgesproken dat We Are You bij het beheer van de applicatie jegens SSR garandeert de wettelijke privacyregels in acht te nemen, en eventuele persoonsgegevens die haar bij dat beheer onder ogen kunnen komen niet met derden zal delen alsmede daaromtrent vertrouwelijkheid zal betrachten (en die haar medewerkers zal opleggen). SSR en Hogeschool Rotterdam hebben gezamenlijk een zogeheten hosting service level agreement (HSLA) gesloten met We Are You. De persoonsgegevens van de leerlingen betrokken bij MoZ worden opgeslagen (verwerkt) bij Hogeschool Rotterdam.

“Ik ben er van overtuigd dat door coaching de leerlingen gemotiveerd worden en ook betere studiekeuzes kunnen maken.”

Tevens is een gegevensuitwisselingsovereenkomst afgesloten tussen de schoolbesturen als koepel van de bij haar aangesloten scholen enerzijds en stichting Hogeschool Rotterdam anderzijds bij de verwerking van persoonsgegevens van leerlingen en studenten van scholen die onder de koepels vallen. De schoolbesturen zijn in het rechtsverkeer de juridisch verantwoordelijke entiteit voor de scholen. De GUO heeft ten doel om tussen de juridisch verantwoordelijke entiteiten relevante afspraken te beregelen over onder meer datalekken, aansprakelijkheid en verantwoording van de verwerking aan de toezichthouder (Autoriteit Persoonsgegevens). Met de respectieve schooldirecteuren is de grondslag voor het verwerken van persoonsgegevens van (goeddeels minderjarige) leerlingen afgedekt door hen de toestemming voor verwerking bij de ouders/verzorgers te verkrijgen.

5.4.2 Preventie- en Integriteitsbeleid

Stichting Studentmentoren Rotterdam wil deelnemers aan het programma Mentoren op Zuid een sociaal veilig klimaat aanbieden door actief beleid te voeren op het voorkomen van ongewenst gedrag. Daartoe zijn een aantal maatregelen ingevoerd¹:

- Alle begeleidende docenten en studentmentoren (die omgang kunnen hebben met leerlingen onder 18 jaar) beschikken over een Verklaring Omtrent het Gedrag.
- Begeleidende docenten ontvangen een training waar het thema sociaal veilig klimaat wordt behandeld en de taken en rol van de vertrouwenspersoon komt aan bod.
- Studentmentoren krijgen minstens één training aangeboden en in de wekelijkse intervisie kan het thema sociaal veilig klimaat door docenten en/of studentmentoren worden ingebracht.
- Studentmentoren onderschrijven de gedragscode en conformeren zich aan de meldcode die hun persoonlijk ter beschikking wordt gesteld.

¹ Zie hiervoor bijlagen I en II

Bijlage I

Preventie- en Integriteitsbeleid

Aannamebeleid

Vrijwilligers worden geworven onder hbo-studenten uit Rotterdam. Van studenten wordt verwacht dat zij de gehele toegezegde periode beschikbaar zijn voor mentoractiviteiten. Voordat studenten worden gekoppeld aan een leerling op Zuid krijgen zij eerst een uitgebreide training. De training over mentoring wordt gegeven door gecertificeerde trainers. In de training wordt uitgebreid stilgestaan bij de do's en don'ts van het begeleiden van leerlingen. De toolkit 'In veilige handen' is onderdeel van deze training.

Stichting Studentmentoren Rotterdam heeft een gedragscode opgesteld aan de hand van het voorbeeldformat dat is gedownload van <http://www.inveiligehandens.nl/>. Deze code wordt samen met de paragraaf Preventie- en Integriteitsbeleid uit het Meerjarenplan tijdens de eerste trainingsbijeenkomst uitgereikt aan de vrijwilliger en besproken. Daarna wordt de gedragscode ondertekend in tweevoud. Van de mentoren wordt verwacht dat zij voordat zij starten met de mentoractiviteiten beschikken over een VOG. Nadat een mentor zich heeft aangemeld voor het programma, krijgt de deelnemer via de administratie van Stichting Studentmentoren Rotterdam een link toegestuurd via de e-mail. Via deze link kan de mentor de VOG aanvragen. De VOG wordt uiterlijk tijdens de derde trainingsbijeenkomst ingeleverd. Indien de mentor dan niet over de VOG beschikt, kan hij niet starten met de mentoractiviteiten en wordt hij uitgesloten van verdere deelname aan het programma. Na de training krijgen de mentoren na afloop van hun bijeenkomst met de mentees gedurende een halfjaar professionele begeleiding van docenten werkzaam bij een hogeschool. Deze begeleiding wordt in de vorm van intervisie gegeven aan de studenten. Thema's beschreven in 'In veilige handen' komen tijdens de intervisies standaard aan bod.

VOG als onderdeel van Sociale Veiligheid

Mentoren op Zuid heeft het aanvragen van een VOG voor alle studentmentoren verplicht gesteld. Leerlingen en studenten hebben recht op een veilige omgeving. Het kunnen overleggen van een VOG is een van de stappen waarmee Mentoren op Zuid een sociaal veilige omgeving voor haar deelnemers creëert. Ten aanzien van sociale veiligheid zijn afspraken gemaakt over de gedragscode en de omgangsvormen met en naar studentmentoren- en leerlingen. Sociale veiligheid is een continu proces. VOG is een check aan de voordeur voor studentmentoren.

Onze studentmentoren nemen deel aan ons trainingsprogramma. Dit houdt in: taken, vereiste respectvolle houding en de afgebakende grenzen waarbinnen de studentmentoren opereren worden duidelijk behandeld. Studentmentoren hebben met leerlingen van onder de 18 jaar van doen en voorkomen dient te worden dat grensoverschrijdend gedrag, en met name (seksueel) misbruik kan plaatsvinden, met alle ingrijpende gevolgen van dien. We willen dat deelnemende leerlingen zich veilig voelen, met betrouwbare studentmentoren. Daarom vinden we heldere afspraken over de manier van omgaan met elkaar belangrijk. Dit kan alleen als men elkaar in zijn/haar waarde laat en elkaar met respect behandelt. Dit betekent dat wij binnen onze organisatie alle vormen van ongelijkwaardige behandeling zoals, machtsmisbruik, financiële uitbuiting, discriminerende, racistische, seksistische of (seksueel) intimiderende gedragingen of opmerkingen, of het hiertoe aanzetten, ontoelaatbaar vinden.

Gedragscode

Onze gedragscode heeft de volgende doelstellingen:

- Inspireren en ondersteunen van docenten, studentmentoren, studentmedewerkers en stagiairs om in lijn met onze uitgangspunten en waarden te handelen
- Bevorderen van de veiligheid van docenten, studentmentoren, studentmedewerkers en stagiairs die deelnemen aan het programma Mentoren op Zuid
- Bevorderen veiligheid en welzijn van alle deelnemers aan het programma Mentoren op Zuid
- Bevorderen van professionaliteit.

De gedragscode vormt mede de basis voor maatregelen in geval de gedragscode niet wordt nageleefd.

Meldcode

De stichting werkt uitsluitend met leerlingen en studenten op wie de meldcode/het meldprotocol van hun school onverkort van toepassing is. Om die reden heeft de stichting geen separate meldcode. Wel wordt van scholen gevraagd melding te doen bij het programmteam Mentoren op Zuid van incidenten van grensoverschrijdend gedrag door mentoren of mentees.

De stichting behoudt zich te allen tijde het recht voor een onafhankelijk onderzoek in te stellen. De onderzoekscommissie van de stichting bestaat in zo'n geval uit (bijvoorbeeld) de secretaris van het bestuur, een lid van het programmteam en een externe adviseur/vertrouwenspersoon.

Met de vraag melding te doen bij het programmteam beoogt de stichting te voorzien in repressie, ervoor te zorgen dat een ontoelaatbare situatie wordt beëindigd, dat er lering wordt getrokken uit een incident en dat transparantie wordt bevorderd.

Vertrouwenspersoon

Iedereen die opmerkingen en/of vragen heeft over grensoverschrijdend gedrag of die over een concreet incident een gesprek wil, kan terecht bij de vertrouwenspersoon. De contactgegevens van de vertrouwenspersoon zijn te vinden op de website: mentorenopzuid.nl.

Mentoren op Zuid

Gedragscode en verwachte attitude

Mentoren op Zuid vindt een veilige fysieke en sociale omgeving voor haar studentmentoren en leerlingen belangrijk. Een van de hulpmiddelen daarbij is het gebruik van een gedragscode. Hierin staat wat wel en niet gewenst is in de samenwerking en omgang tussen studentmentoren en mentees.

Ik ben als studentmentor bij Mentoren op Zuid aangesteld en heb me op de hoogte gesteld van en ga me houden aan de rol die van mij wordt verwacht als studentmentor.

De gedragscode houdt het volgende in:

- Ik ben een rolmodel voor mijn eigen leerling en de andere leerlingen in de school en realiseer mij dat er bovendien een ongelijke verhouding is tussen mij en mijn mentee.
- **Ik zorg voor een omgeving en een sfeer waarbinnen mijn mentee zich veilig en gerespecteerd voelt.**
- **Ik onthoud me van elke vorm van seksuele benadering. Alle seksuele handelingen, -contacten en -relaties tussen studentmentoren en mentees zijn onder geen beding geoorloofd.**
- **Iedere vorm van misbruik van een mentee (waaronder financieel misbruik) zijn niet geoorloofd.**
- Ik conformeer mij aan het beleid met betrekking tot de meldcode zoals opgenomen in het 'Preventie- en integriteitsbeleid'.

De verwachte attitude houdt het volgende in.

- Ik ben aanwezig tijdens de mentorbijeenkomsten.
- Ik stel me op de hoogte van en houd me aan de regels van de school.
- Ik begrijp dat ik geen rolmodel ben als ik te laat binnenkom. Dus ik kom op tijd.
- Ik maak geen afspraken met een arts, tandarts en dergelijke op de momenten waarop mijn leerling mij verwacht.
- Ik ben alleen afwezig als ik ziek ben. Ik geef dit uiterlijk 15 minuten vóór aanvang van de mentorbijeenkomst dooraan de docent én aan mijn maatje (de mentor die volgens afspraak mijn leerling overneemt in geval ik ziek ben).
- Ik realiseer mij dat meer dan 2 keer afwezig zijn tijdens een mentortraject (2 onderwijsperiodes) niet kan en dat ik dus geen studiepunten krijg als mij dit overkomt.
- Ik begrijp dat te laat komen genoteerd wordt als zijnde afwezig en me dit dus niet meer dan 2 keer moet gebeuren.
- Ik begrijp dat inhalen van een gemiste mentorbijeenkomst niet tot de mogelijkheden behoort.
- Ik bereid wekelijks de mentorbijeenkomst voor en neem deze voorbereiding op in de mentorapp.
- Ik reflecteer wekelijks op de bijeenkomst en neem deze reflectie op in de mentorapp.
- Ik vraag eerst toestemming aan mijn docent voor kosten die ik maak voor activiteiten met mijn leerling.
- Ik declareer deze kosten *bij mijn docent* en begrijp dat ik deze alleen vergoed krijg als ik de originele bonnen kan overleggen **tot een maximaalbedrag van 10 euro gedurende de gehele mentorperiode.**
- Ik neem actief deel aan de intervisie en draag daar een positieve bijdrage aan.
- Ik respecteer de privacy van de school, mijn mentee, mijn medestudenten en hun mentees en breng geen informatie die mij in vertrouwen is verteld zonder toestemming naar buiten.
- Ik begrijp dat ik namen van leerlingen, docenten en medestudenten niet vermeld in verslagen of ander materiaal dat buiten de studentmentorapp om gelezen kan worden of wordt opgeslagen. Ik zorg dat ik mijn plan van aanpak en logboekverslag voor inlevering geheel anonimiseer.
- *Ik begrijp dat foto's en filmpjes van leerlingen alleen naar buiten gebracht mogen worden als hiervoor toestemming is gegeven van school en ouders.*

- Ik gebruik nooit zomaar foto's en filmpjes waarop leerlingen herkenbaar in beeld komen bij presentaties en publiceer nooit foto's of filmpjes op mijn eigen Facebookpagina of via andere sociale media.

Plaats:..... Datum:.....

Handtekening student

Toelichting gedragscode

- **Ik zorg voor een omgeving en een sfeer waarbinnen mijn mentee zich veilig en gerespecteerd voelt**

De leerling moet worden gerespecteerd. Er mag geen onderscheid worden gemaakt in of nadruk worden gelegd op godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, seksuele gerichtheid, culturele achtergrond, leeftijd of lichamelijke kenmerken. Dat betekent dat de leerling zich veilig moet voelen.

- **Ik onthoud me van elke vorm van seksuele benadering en misbruik ten opzichte van mijn mentee. Alle seksuele handelingen, -contacten en -relaties tussen studentmentoren en mentees zijn onder geen beding geoorloofd**

De studentmentor mag zijn positie en relatie nooit gebruiken voor doeleinden ten eigen nutte die in strijd zijn met zijn verantwoordelijkheid, of die de grenzen van de relatie overschrijden. Hierbij kan worden gedacht aan:

- Een seksueel/erotisch geladen sfeer scheppen;
- Seksueel getinte opmerkingen en insinuaties, zoals grof taalgebruik of schuine moppen.

Alle seksuele handelingen en relaties tussen vrijwilligers en jeugdleden, of met iemand met een ontwikkelingsachterstand, zijn ontoelaatbaar.

